

Hódít a műszál

A könnyűipar újdonságai az üzletekben

A magyar ipar a Budapesti Nemzetközi Vásáron mind a nők, mind a férfiak számára több műszál új-donságot mutatott be.

A műanyag egyre nagyobb térrel bír, mert szép, tartós és praktikus.

A kérdés azonban gyakran elhangzott a BNV-n is: vajon a könnyűipar újdonságaiból mikor vásárolhatnak az üzletekben?

Rupf Jánosné — aki a vásáron egyik képviselője volt a Könyv- és Papírgyártóipari Minisztériumnak — a Dél-Magyarországi munkatársra kérdéseire válaszolva közölte, hogy

a műanyag újdonságokból még az idén több minden az üzletekbe kerül.

A BNV-n bemutatott az orlonból készült női pulovereket, kardinálokat is. Ezek a divatos női holmik különféle színben máris vásárolhatók. Igen tetszett az úgynevezett terjedelmesített nylonból ké-

sztített férfizokni stb. Rövid idő múlva ezekből szintén szállítanak a kereskedelmeknek.

Megjelent a polipropilén, ami szintén vegyi uton előállított műanyag. A polipropilén azonban még csak kísérleti gyártás alatt áll és így idő szükséges ahhoz, hogy forgalomba hozhassa a kereskedelem.

A nők és a férfiak számára egyaránt gyártja a magyar ipar a műszálak szöveteit.

Ezek tartósak, nem gyűrődnek és igen kérészetek is. Ezekből az anyagokból nagyobb mennyiség kerül forgalomba, de az igen megnövekedett szükségleteket most nem lehet kielégíteni. Kap a kereskedelem a terlyster szövetszalába tartozó úgynevezett speciálból is, ami éppúgy vásári díjat nyert, mint a terjedelmesített nylon.

Apró tanácsok

A keményített ruhát mosás előtt áztassuk be meleg vízben, hogy a keményítő kiizzon belőle. Ez egyben meggátolja a fehérnemű sárgulását is.

Fényes és ragyogó lesz a tükör, ha a mosó vízhez kevés szeszit vagy ecetet adunk.

Krumpli és alma hámozásánál nem feketedik meg a kezünk, ha csorgó vízcsap alatt végezzük ezt a munkát.

Vágott virág tovább tart, ha a vízhez egy késhegynyi konyhasót vagyitünk, és gyakran váltjuk a vizet.

Kísérletek, újdonságok, bevált módszerek

Izgalmas hírek, érdekes cikkek, csodálatos felfedezések beszámolóit közlik az újságok és folyóiratok hasábjai. A betűszerűt ember falja a sorokat, felragyog a szeme és rohan orvosához, vagy a gyógyszerterápiába, hogy megvásárolja vagy kérje a legújabb gyógyszert, esetleg részeseüljön a gyógyítás korszakalkotó módszereiben. Aztán csalódottan hazatér és hazugsággal vádolja a sajátját, szidja az orvosokat, mert rosszakaratúak, szívtelenek, vagy a — legjobb esetben — nem haladnak a korrallal, nem ismerik a legújabb felfedezések eredményeit.

Megállapítás és gyakorlat

Pedig nincs igaz! Az újság nem hazudik. A felfedezések, az újítások, az új módszerek valóban megvannak, de bevezetésük vagy kidolgozás alatt áll, vagy olyan tudományos ritkaság, aminek gyakorlati felhasználása egyelőre a lehetetlenség határára. A legfőbb bajuk ezeknek a felfedezéseknek az, hogy időnapelőtt kerültek a közönséghez.

Nem arról van szó, hogy a sajtó ne írjon a rendkívüli eredményekről, hanem arról, hogy a felfedezés egyelőre csak tudományos megállapítás és hosszú idő kell ahhoz, amíg bekerülhet a gyógyítás mindennapos gyakorlatába.

Az elmélet és a gyakorlat messze állnak egymástól a gyógyítás életében is. Lám, milyen hosszú idő, milyen körültekintő munka kellett ahhoz, amíg a jól bevált cserszőmörce tea beköltözött a gyógynövényzúzatok polcaira. A cserszőmörce is sokat írnak és beszélnek. Bizonyítékok vannak gyógyító hatása mellett, mégsem kerül forgalomba, amíg be nem fejeződik a körülötte kerekedett vita. A gyöngyvirág, a kukoricabujsz, a fokhagyma hatásairól is sokat vitatkoznak. Itt-ott főleg a házi gyógyításban használják is, és egyesek esküsziknek rájuk. Mégsem elismert, bevezetett gyógyszerek, amíg nem igazolják hatásukat úgy, mint a kamilla, a borsmenta, vagy a hársfavirág gyógyító erejét.

Csodálatos szerkezetek

A módszerek, az eljárások területén még nagyobbak az ugrások, Komoly erőfeszítésbe került, amíg köztudomássá vált, hogy a rákbetegség kezdeti állapotában műtétet és sugaras kezeléssel eredményesen gyógyítható. Nemrég azonban megjelent egy ismertetés arról, hogy

a gyógyításban

újabbban a rákot baktériumokkal is gyógyítják, mert felfedezték, hogy egyes baktériumok olyan enzimeket termelnek, amelyek szétbontják a rákos sejteket. Azóta tömegével jelentkeznek műtét előtt álló rákbetegség és baktériumgyógyászati követelmények, mert nyilvánvalóan irrtóznak az operációtól. Pedig hol van még az az idő, amikor majd ezt a tudományos megállapítást — ami igazság — gyakorlati aprópéldáira válthatják!

A villamos eszközök és mérőműszerek bevezetése valóban forradalmat jelentett az orvostudományban. A szív és az agy saját áramait mérő elektrocardiográf és encephalográf ma már széltében-hosszában használtak. De a közelmúltban megjelent két igen érdekes hír: feltalálták a lenyelhető rádióadót és a testbe becsavarható elektromos szívszabályozót. Ezek a csodálatos szerkezetek valóban megvannak. Az egyik parányi adóállomás, ami az emésztőcsatornában vándorolva felfogható jeleket sugározva a belső hőmérsékletéről, a nedvek kénhatásáról, a másik önálló villamos áramával a rendetlen szív működést szabályozza és — valóban — évekig bevarrva maradhat a beteg szervezetben. Sőt, nemrégiben megjelent egy közlemény arról, hogy szerkesztettek egy elektromos műkezet, amelyet az agyban keletkezett áramok mozgatnak. Tehát feltalálták a műkezet, amit gondolattal mozgat a csontka kezű ember.

Mikor lesz közkincs?

Vajon hazugságok, kitalált mesék ezek? Nem! Éppúgy nem, ahogyan a száruhártárya simuló láthatatlan szemüveg, a pászszem szárába beépített hallókészülék, a fogatlan szájba beoperált műcsontokra szerelt állandó fogor, a művese, a műszív és a vastűdő sem azok. De amíg a vastűdő ma már minden nagyobb kórházban, művese és műszív minden szakklubikán van, amíg kontakt szemüveget és pápamszemkeretbe épített hallókészüléket mindenki vásárolhat, akinek a láthatatlan használat feltétlenül szükséges stb., addig az újság is közölte, hogy szívszabályozó készülék Magyarországon egyetlenegy van, de lenyelhető rádió és gondolattal mozgatott műkéz még egyetlenegy sincs. Minden találmány közkincsé válik, ha gyakorlati-

lag hasznosítható. De amíg ezt el nem éri, addig csak érdekes tudományos ritkaság, elképzelés, kísérlet vagy a legjobb esetben: megállapítás, amiből a közönségnek csak annyi haszna van, hogy bizonyít, lehetőséget teremt, irányt mutat és munkára ösztönzi a gyakorlati lehetőségeinek kutatóit, a kivitelezés szakembereit. De vigyázzunk, mert a hírek a felületes olvasókat túlvátrá vezethetik, mert azt hiheti valaki, hogy amit felfedeznek, az már meg is van a gyakorlatban. A rosszszul értelmezett hírek téves irányba terelik a betegek. A gyógyítókat pedig megzavarják, mert olyanokat kénytelenek látszólag megtagadni, amiknek az ideje még el sem érkezett. Úgy vagyunk ezekkel az eljárásokkal is, mint a Holdra repüléssel: kétségtelen, hogy az ember rövidesen elrepül a Holdra, de a gyógyítás útját akkor járjuk helyesen, ha egyelőre a Földön maradunk.

Dr. B. L.

Munkával bizonyíthat, aki megbűnhődött

Nem is olyan régen egyszerű jó dolgozó munkásokról akartam írni az egyik szegeci üzemen. Többek között egy aránylag fiatal anyaghorzóval beszélgettem, s miután már elmondta, miérett tartja fontosnak, hogy minél pontosabban végezze munkáját, véletlenül megkérdeztem tőle:

— Mióta dolgozik a gyárban?
— Egy éve.
— S azelőtt?
Kicsit zavarba jött, majd így felelt:
— Börtönben voltam.

Mi különbözteti meg a börtönviselt embereket azoktól, akik soha meg nem botlottak, soha nem volt miérett bűnhődniük? Kezdjük talán a felvételi irodán.

— Kérem a munkakönyvét — mondja a felvételi.
— Tessék.
— Maga két évig nem dolgozott? — Két év ugyanis üresen maradt a munkakönyvem, nincs benne semmi feljegyzés róla.

Többféle választ adnak ilyenkor. Attól függ, ki hogyan fogja fel a dolgot. Van, aki ezt feleli:

— Otthon voltam, mert a gyerek még nagyon kicsi volt.
Esetleg így:
— Alkalmi munkákat vállaltam csak.
A hetyke:
— Ültem „sikitásért”.
S az egyenes:
— Társadalmi tulajdon gondatlan kezeléséért két évi börtönrre ítélték. Ezért üres a munkakönyvem.
Persze, az elmondottak csak példák. De kivülággik belőlük, hogy ha valaki nem akarja, nem árulja el „priuszát”.

A munkaügyi osztályon általában mindenkit ismernek a gyárban. Ha valahol, itt tudják, hány börtönviselt ember dolgozik a műhelyekben. Az illetékes vezető kapásból mond is egy nevet, s azután „megáll a tudományszerű”. Azt az egyet is azért ismeri csupán, mert büntetést is a gyárban követte el. — Most fizikai munkán dolgozik, miután megbűnhődött tetteért — mondja. —

Nincs vele semmi bajunk. Ha nem is a legjobb munkás, de a derékhadhoz tartozik.

S a többiek?
Lázás telefonálgatás kezdődik. Két-három helyről jönnek össze a nevek, de szinte bizonyos, hogy nem a teljes lista. Összesen kilenc név kerül be a noteszomba, mert egy néhányat ki kellett húzni, miután kiderült, hogy már más munkahelyet keresett magának. Egy fiatalemberről érdemes azonban megjegyezni, hogy időnként ugyan, otthagya az üzemet — nem tehetnek semmit ellene —, de a hatóság javaslataira mindig visszajön.

A munkáügyi folytatja:

— A becsületes, rendes élet lehetőségét mindenkinek meg kell adni. Gyakran még a műhelyfőnök sem tud róla, hogy osztályán kik a büntetett előéletűek, a közvetlen vezetőket pedig még annyira sem ismerik őket ilyen oldalakról. Kár lenne szabadjára engedni az emberi indulatokat, mert esetleg némelyik éreztetné velük helytelen véleményét.

Az a tisztviselő, aki a fegyelmi ügyek nyilvántartója, egyúttal a javító-nevelő munkát töltő emberek felől is tájékozott az üzemen. — Kerekem tíz éve vezetem a nyilvántartást — néz jegyzetbe —, s azóta 44 ember dolgozott nálunk javító-nevelő munkán. Ez a büntetés-fajtája, szerintem, igen hatásos, bizonyára többet ér, mint néhány havi szabadságvesztés. Jobban nevel.

— Van jelenleg ilyen a gyárban?

Egyetlenegy. Sajnos, róla nem mondhatom a legjobbakat. Már többször volt büntetve, most kisebb lopásért kapott tízhónapi javító-nevelő munkát.

Néhány évvel ezelőtt — tér át egy másik, de idevágó témára — utógondozási bizottság alakult a városban, s annak én is tagja lettem. Akkor egy megbeszélésen az az ígéret hangzott el, hogy az igazságügyi szervek állandó kapcsolatot tartanak majd velünk, éppen azoknak az embereknek az érdekében, akik büntetésüket letöl-

- Mit csinált, amíg nem dolgozott
- Az indulatoknak gátat kell szabni
- Elmaradt a hasznosnak látszó kapcsolat
- Bizalom és éberség egyszerre

tölték, s ismét be akarnak illeszkedni a társadalomba. Sajnos, ez a kapcsolat nem alakult ki.

A rendész mindenről tud, ami egy vállalatnál van, tartják azok, akik nem ismerik pontosan munkakörét. Sok mindenről tud is, éber öre igyekszik lenni a társadalmi tulajdonokká éppúgy, mint a személyi. De arra a kérdésre, hogy ismeri-e mindazokat, akiknek már volt dolguk a „törvénnyel”, tagadólag int:

— Nem kötelességem sem ismerni, sem szemmel tartani őket. Nagyon furcsa „eredmény” hozza az, ha én kérdésközdnek utánuk: felhívnam rájuk a többiek figyelmét. Nézzé: ha becsületesen dolgoznak, akkor jogos, hogy fáttyul takarja múltjukat, ha pedig újra valami bűncselekményt követnek el, úgysis leplezzük őket. A bizalom nem megy az éberség rovására, s az éberség nem mehet a bizalom rovására.

Talán már így is kerek a kör, de ha ennyi helyen szóba került ez a probléma, nem maradhat ki a személyzeti vezető irodája sem. Ő sem mond mást:

— Régebben valóban azért szolt olykor a telefon, hogy a vonal túlsó végéről tájékoztatassanak egy-egy börtönviselt emberről, vagy felvilágosítást kérjenek felőle. Manapság ilyen aligha fordul elő. Úgy hiszem, mivel néhány munkahelyen mégis megkülönböztető, megalázó bánásmódban részesítették őket, most az az irányzat alakult ki, hogy inkább nem is jelzik ki miféle. Mert aki megbűnhődött tetteért, annak joga van visszatérni a munkához, s a munkával bizonyítani, hogy megbánta, amit elkövetett.

F. K.

Áldozatok az utakon

Közlekedési balesetek okairól.

A gondatlan, felelőtlen, ittas gépjárművezetés szedi áldozatait az utakon. Csongrád megyében idén négy hónap alatt a közlekedési balesetek következtében heten vesztették életüket, sokan súlyosan és könnyebben megsérültek. A négy hónapban 142 közlekedési baleset történt és ebből 62 — két halálos áldozattal — áprilisra esik. A sajnálatos növekvő balesetekről, azok előidéző okairól beszélgetett munkatársunk Szabó Józseffel, a Csongrád megyei rendőrtörzskapitányság közlekedésrendészeti osztályának vezetőjével.

Felelőtlenség, gondatlanság

Megállapítható, hogy a baleseteket igen elenyésző számban idézi elő objektív ok, tehát a különféle gépjárművek menet közben adódó elronolása. A baleseteket előidéző legfőbb ok szubjektív — a gépjárművezetők felelőtlenségéből, gondatlanságából keletkezik. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy a családoknak sok szomorúságot, fájdalmat jelentő balesetek elkerülhetők lettek volna, ha megtartják a KRESZ előírásait. A szubjektív okok vizsgálatánál olyan emberi jellemvonások is közrejártszanak, mint a virtus, a verseny és országúton, a körültekintés elmulasztása, az alkoholos mámor következtében

jelentkező »gyerünk, lesz ami lesz« felfogás stb.

A karambolok egy részét az okozza, hogy akik kormány mellé ülnek — és ez szinte kizárólag a magángépjárművek vezetőire vonatkozik — nem ismerik eléggé a közlekedési szabályait. Igaz, ugyan, hogy a KRESZ-vizsgán megfeleltek, ám a szabályokat újból és újból nem tanulmányozzák és így érthetően el is felejtik. Ezért igen fontos, hogy a KRESZ előírásait rendszeresen elevenítsék fel.

Elsőbbségadás, sebesség

Sok szerencsétlenség történik az utakon azért is, mert a járművezetők nem adják meg az elsőbbségi jogot. Például többen, amikor a városban balra akarnak kanyarodni a keresztveződésben, nem húzódnak az úttest közepére, hogy a forgalmat ne akadályozzák, s így megfelelően végrehajthassák a befordulást. Helyette balra kanyarodnak és nem adnak elsőbbséget a szembejövő járműveknek. Sajnos, a jobbkézsabályt még mindig igen sokan nem tartják meg az egyenrangú utak keresztveződésében. Fel kell hívni a figyelmet erre a szabályra, amely előírja: az egyenrangú utak keresztveződésében a jobbkéz felől érkező gépjárműnek van elsőbbsége. A gyorsajtás — mint elő-

idéző ok — szintén többször jelentkezik. Ismeretes, hogy a motorkerékpárosok városban, illetve lakott területen 50 kilométeres, a személyautók pedig 60 kilométeres sebességgel közlekedhetnek. De csak akkor — és ezt sokan figyelmen kívül hagyják —, ha ennek a körülményei megvannak. Az országúton, tehát lakott területen kívül a motorkerékpárosoknak és a személyautóknak nincs sebességkorlátozás, de itt is csak akkor, ha a volán mellett ül biztonságosan képes vezetni, nem veszélyezteti maga vagy mások testi épségét stb.

A baj megelőzése

Az udvariasságnak a forgalomban szintén szerepe van, mert ezáltal is körültekintőbbé válik a járművezetés. Természetesen az udvariasságot úgy alkalmazzuk, hogy a szükségesnél jobban ne lassítsuk a forgalmat. Különben, ha a járművezetők megtartják a szabályokat, már önmagában véve ez is gyorsítja a forgalmat. A közlekedési balesetek megelőzéséhez feltétlenül szükséges, hogy minden gépjárművezető felelősséggel, megfontoltan, alkoholmentesen üljön a volán mellé. Okuljon minden járművezető, akit illet, a szomorú és figyelmeztető balesetekből. M. S.

Fiatalok, jelentkezzetek vajúrtanulónak!

A M. M. 504. sz. Intézet meg felvesz vajúrtanulókat. A tanulmányi idő 3 év. A felvételhez szükséges 8 általános iskolai végzettség. Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban az intézetnél. M. M. 504. sz. Iparitanuló Intézet, Nagymányok, K. 329.